

Sociology
Paper II
समाजशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Who among the following sociologists has written a book on "Social System" ?

- (A) J. Hutton
- (B) T. Parsons
- (C) A. Radcliffe Brown
- (D) A. Kroeber

2. Realistic conflicts are related to :

- (A) Destruction
- (B) Construction
- (C) Specific goals
- (D) Unspecified goals

1. खालीलपैकी कोणत्या समाजशास्त्रज्ञाने "सामाजिक व्यवस्था" हा ग्रंथ लिहीला ?

- (A) जे. हटन
- (B) टी. पार्सन्स
- (C) ए. रॅडक्लीफ ब्राऊन
- (D) ए. क्रोबर

2. वास्तववादी संघर्ष.....शी संबंधित आहेत.

- (A) विनाश
- (B) रचना
- (C) निश्चित ध्येये
- (D) अनिश्चित ध्येये

3. Who among the following has defined “deviance as a gap between cultural goals and Institutionalised means to achieve them” ?

(A) E. Durkheim

(B) R. Merton

(C) E. Taylor

(D) T. Parsons

4. Who is the author of the work “Class and Class Conflict in an Industrial Society” ?

(A) S. M. Lipset

(B) Karl Marx

(C) Lewis Coser

(D) Ralf Dahrendorf

3. खालीलपैकी कोणी विपथगामित्वाची व्याख्या ‘सांस्कृतिक उद्दिष्टे व ती साध्य करण्यासाठीची संस्थीकृत साधने यातील दरी’ अशी केली आहे ?

(A) इ. दुर्खिम

(B) आर. मर्टन

(C) इ. टेलर

(D) टी. पार्सन्स

4. “Class and Class Conflict in an Industrial Society” या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?

(A) एस. एम. लीपसेट

(B) कार्ल मार्क्स

(C) लुईस कोजर

(D) रॉल्फ डॅरेनडॉर्फ

5. Concept of Inter-subjectivity was introduced in methodology by :
- (A) A. Schutz
(B) S. Amin
(C) J. Habermass
(D) J. Derrida
6. As a part of feminist critique of positivism, which one was reformulated ?
- (A) Patriarchy
(B) Techniques and Concepts
(C) Epistemology, Theories and methods
(D) Values and methods
7. Who described the 'Kula' exchange system of Eastern New Guinea ?
- (A) Radcliffe-Brown
(B) Polanyi
(C) Evans Pritchard
(D) Malinowski
5. आंतरव्यक्तीनिष्ठतेची संकल्पना पद्धतीशास्त्रात कोणी मांडली ?
- (A) ए. शुट्झ
(B) एस. अमीन
(C) जे. हाबरमास
(D) जे. देरिदा
6. प्रत्यक्षवादाच्या स्त्रीवादी मिमांसेचा एक भाग म्हणून खालीलपैकी कशाची पुनर्मांडणी केली ?
- (A) पुरुषसत्ता
(B) तंत्रे व संकल्पना
(C) ज्ञानमिमांसाशास्त्र, सिद्धांत व पद्धती
(D) मूल्ये व पद्धती
7. पूर्व न्यू गिनीतील 'कुल' विनिमय पद्धतीचे वर्णन कोणी केले ?
- (A) रॅडक्लीफ-ब्राऊन
(B) पोल्यानी
(C) इव्हान्स प्रीचर्ड
(D) मॅलिनॉवस्की

8. Nation is a : (A) Racial Community (B) Tribal Community (C) Religious Community (D) Territorial Community 9. Which of the following is <i>not</i> a characteristic of Capitalism ? (A) Large Scale Production (B) Private Property (C) Competition (D) No-profit 10. Competition, weak family ties and less personal social relationships are the characteristics of : (A) Gesellschaft (B) Gemeinschaft (C) Mechanical solidarity (D) Folk society	8. राष्ट्र हे : (A) वांशिक समुदाय (B) आदिवासी समुदाय (C) धार्मिक समुदाय (D) क्षेत्रीय समुदाय 9. खालीलपैकी कोणते भांडवलशाहीचे वैशिष्ट्य नाही ? (A) मोठ्या प्रमाणावर उत्पादन (B) खाजगी मालमत्ता (C) स्पर्धा (D) ना-नफा 10. स्पर्धा, दुर्बल कौटुंबिक संबंध व घटते वैयक्तिक नातेसंबंध ही.....ची वैशिष्ट्ये आहेत. (A) गेजेलशाफ्ट (B) गेमाईनशाफ्ट (C) यांत्रिक ऐक्य (D) लोकसमाज

11. Case study method was introduced by :
- (A) Frédéric Le Play
(B) Cora du Bois
(C) Herbert Spencer
(D) T.W. Adorno
12. Historical context of colonialism can be studied through :
- (A) Secondary sources
(B) Survey
(C) Questionnaire
(D) Participant observation
13. Since the society is plural, the authority must also be plural is the slogan of the :
- (A) Syndicalists
(B) Marxists
(C) Pluralists
(D) Anarchists
11. व्यष्टी अभ्यास पद्धतीचा परिचय.....
यांनी करून दिला.
(A) फ्रेडरिक ल प्ले
(B) कोरा द्यु बुआ
(C) हर्बर्ट स्पेन्सर
(D) टी. डब्ल्यू. अडोर्नो
12. वसाहतवादाच्या ऐतिहासिक संदर्भाचे अध्ययनमार्फत करता येते.
(A) दुय्यम साधने
(B) सर्वेक्षण
(C) प्रश्नावली
(D) सहभागी निरीक्षण
13. 'समाजात बहुविधता असते, तर अधिकार ही बहुविध असते पाहिजेत', ही घोषणा कोणाची ?
(A) व्यवसायसंघवाद
(B) मार्क्सवादी
(C) बहुसत्तावादी
(D) अराजकतावादी

14. The system under which it is required to marry within one's own group is known as :
- (A) Exogamy
(B) Endogamy
(C) Hypogamy
(D) Hypergamy
15. Nube tribe was studied by :
- (A) B. Malinowski
(B) A. Radcliffe-Brown
(C) R. K. Merton
(D) S. F. Nadel
16. Social actions are classified as logical and non-logical by :
- (A) V. Pareto
(B) M. Weber
(C) G. Mead
(D) R. Merton
14. अशी व्यवस्था ज्यात स्वतःच्या समूहात विवाह करणे आवश्यक ठरते :
- (A) बहिर्विवाह
(B) अंतर्विवाह
(C) प्रतिलोम विवाह
(D) अनुलोम विवाह
15. न्यूब आदिवासी जमातीचा अभ्यास :
- (A) बी. मॅलिनॉव्स्की
(B) अ. रॅडक्लिफ-ब्राऊन
(C) आर. के. मर्टन
(D) एस. एफ. नाडेल
16. सामाजिक क्रियांचे तार्किक व अतार्किक असे वर्गीकरण :
- (A) व्ही. परेतो
(B) एम. वेबर
(C) जी. मीड
(D) आर. मर्टन

17. In which theory the logical model is developed from specific observations is known as :
- (A) Induction
(B) Deduction
(C) Reduction
(D) Accumulation
18. The questionnaire is administered by :
- (A) Researcher
(B) Respondent
(C) Interpreter
(D) Data analyzer
19. A marriage in which a man of higher caste marries a woman of lower caste is known as :
- (A) Hypogamy
(B) Hypergamy
(C) Endogamy
(D) Exogamy
17. विशिष्ट निरीक्षणांच्या आधारे विकसित केलेले तार्किक प्रारूप कोणत्या सिद्धांतात वापरतात ?
- (A) विगमन
(B) निगमन
(C) घट
(D) संचयन
18. प्रश्नावली.....वापरतात.
- (A) संशोधक
(B) उत्तरदाता
(C) निर्वाचक
(D) आधारसामग्री विश्लेषक
19. ज्या विवाहामध्ये उच्च जातीचा पुरुष कनिष्ठ जातीतील स्त्रीशी विवाह करतो, त्याला कोणता विवाह म्हणता येईल ?
- (A) प्रतिलोम विवाह
(B) अनुलोम विवाह
(C) अंतर्विवाह
(D) बहिर्विवाह

20. A Panchayat Raj System in India is meant for :

- (A) Homogenization of Political Power
- (B) Centralization of Political Power
- (C) Socialization
- (D) Decentralization of Political Power

21. Lewis A. Coser's name is associated with :

- (A) Conflict functionalism
- (B) Analytic conflict
- (C) Formal conflict
- (D) Dialectic materialism

20. भारतातील पंचायत राज व्यवस्था कशासाठी आहे ?

- (A) राजकीय सत्तेचे सजातीकरण
- (B) राजकीय सत्तेचे केंद्रीकरण
- (C) सामाजीकरण
- (D) राजकीय सत्तेचे विकेंद्रीकरण

21. लेविस अ. कोझर यांचे नाव..... शी जोडले जाते.

- (A) संघर्षात्मक प्रकार्यवाद
- (B) विश्लेषणात्मक संघर्ष
- (C) औपचारिक संघर्ष
- (D) द्वंद्वात्मक भौतिकवाद

22. Nadel's definition of social structure makes use of :

- (A) Social role
- (B) Social organisation
- (C) Social function
- (D) Social relationships

23. Social Research *does not* aim at :

- (A) Verifying theories
- (B) Creating new theories
- (C) Analyzing new data
- (D) Rejecting old data

24. Indian tribals settled in hilly areas can be best studied through :

- (A) Telephone Interview
- (B) Non-participant Observation
- (C) Participant Observation
- (D) Content Analysis

22. नाडेल यांच्या सामाजिक संरचनेच्या व्याख्येतचा वापर केला आहे.

- (A) सामाजिक भूमिका
- (B) सामाजिक संघटन
- (C) सामाजिक प्रकार्य
- (D) सामाजिक संबंध

23. खालीलपैकी कोणते सामाजिक संशोधनाचे उद्दिष्ट नाही ?

- (A) सिद्धान्तांचा पडताळा
- (B) नवे सिद्धान्त निर्माण करणे
- (C) नव्या आधारसामग्रीचे विश्लेषण
- (D) जुनी आधारसामग्री नाकारणे

24. डोंगराळ प्रदेशात राहणाऱ्या भारतातील आदिवासींचे अध्ययन करण्यासाठीची पद्धती :

- (A) टेलिफोन मुलाखत
- (B) असहभागी निरीक्षण
- (C) सहभागी निरीक्षण
- (D) आशय विश्लेषण

25. Human society differs from animal society because of :
- (A) Symbols
(B) Monogamy
(C) Culture
(D) Association
26. Family is an important :
- (A) Interest group
(B) Primary group
(C) Organized group
(D) Secondary group
27. Traditionally functionalism has been associated primarily with the :
- (A) Micro-sociological approach
(B) Psychological approach
(C) Macro-sociological approach
(D) Anthropological approach
25. मानवी समाज प्राणी समाजापेक्षा वेगळा आहे कारण :
- (A) प्रतिक
(B) एकविवाह पद्धती
(C) संस्कृती
(D) मंडळ
26. कुटुंब एक महत्वपूर्ण..... आहे.
- (A) हितसमूह
(B) प्राथमिक समूह
(C) संघटीत समूह
(D) दुय्यम समूह
27. पारंपरिकपणे प्रकार्यवाद साधारणपणे..... शी जोडला जातो.
- (A) सूक्ष्मदर्शी समाजशास्त्रीय दृष्टीकोन
(B) मानसशास्त्रीय दृष्टीकोन
(C) स्थूलदर्शी समाजशास्त्रीय दृष्टीकोन
(D) मानवशास्त्रीय दृष्टीकोन

28. Whose work is "Mind, Self and Society" ?

- (A) E. Mayo
- (B) V. Pareto
- (C) G.H. Mead
- (D) M. Mead

29. Coding Manual means :

- (A) Instructions to coders including all possible categories
- (B) Form for entering data after coding
- (C) Coding schemes
- (D) Data analysis summary after coding

28. "माईड, सेल्फ अँड सोसायटी" हा कोणाचा ग्रंथ आहे ?

- (A) ए. मेयो
- (B) व्ही. परेतो
- (C) जी. एच. मीड
- (D) एम्. मीड

29. संकेतन नियमपुस्तिका (Coding Manual) म्हणजे :

- (A) संकेतन करणाऱ्यांसाठीच्या सूचना-ज्यात शक्य त्या सर्व कोटिक्रमांचा समावेश होतो
- (B) संकेतनानंतर आधारसामग्री (data) नोंदवण्याचे नमुनापत्र
- (C) संकेतन योजना
- (D) संकेतनानंतर मिळणारा आधारसामग्री विश्लेषणाचा गोषवारा

30. Which of the following features does *not* apply to content analysis ?

- (A) Unobtrusive method
- (B) Transparent method
- (C) Flexible method
- (D) Method based on Interaction

31. Who among the following has defined "Society as a web of social relationships" ?

- (A) Auguste Comte
- (B) E. H. Page
- (C) R. M. Maclver
- (D) Morris Ginsberg

30. खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य आशय विश्लेषणाला लागू पडत नाही ?

- (A) हस्तक्षेप न करणारी पद्धत
- (B) पारदर्शक पद्धत
- (C) लवचिक पद्धत
- (D) आंतरक्रियेवर आधारित पद्धत

31. "सामाजिक संबंधाचे जाळे म्हणजे समाज होय." असे खालीलपैकी कोणी व्याख्या केली आहे ?

- (A) ऑगस्ट कॉम्ट
- (B) ई. एच्. पेज
- (C) आर. एम्. मॅकआयव्हर
- (D) मॉरिस गिन्सबर्ग

32. Social values primarily concern themselves with :

- (A) Organised social life as a whole
- (B) Disorganized social life
- (C) Organized social group
- (D) Organized institution

33. Who is the author of the famous book "Indian Village" ?

- (A) M. N. Srinivas
- (B) R. K. Mukharjee
- (C) R. Redfield
- (D) S. C. Dube

32. सामाजिक मूल्ये प्रामुख्याने कशाशी संबंधीत आहेत ?

- (A) संपूर्ण रूप म्हणून संघटीत सामाजिक जीवन
- (B) असंघटीत सामाजिक जीवन
- (C) संघटीत सामाजिक समूह
- (D) संघटीत संस्था

33. "इंडियन व्हिलेज" या सुप्रसिद्ध ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत ?

- (A) एम्. एन्. श्रीनिवास
- (B) आर्. के. मुखर्जी
- (C) आर्. रेडफील्ड
- (D) एस्. सी. दुबे

34. Who among the following has defined culture as :

“Essentially a response to human needs” ?

- (A) R. Redfield
- (B) R. Linton
- (C) B. Malinowski
- (D) A. Radcliff Brown

35. Which of the following is *not* a qualitative method in social research ?

- (A) Case Study
- (B) Oral History
- (C) Sampling
- (D) Life History

34. खालीलपैकी कोणी संस्कृतीची व्याख्या “मानवी गरजांना दिलेला प्रतिसाद” अशी केली आहे ?

- (A) आर्. रेडफील्ड
- (B) आर्. लिन्टन
- (C) बी. मॅलिनोवस्की
- (D) ए. रॅडक्लिफ् ब्राऊन

35. सामाजिक संशोधनात खालीलपैकी कोणती गुणात्मक पद्धती नाही ?

- (A) व्यष्टी अध्ययन
- (B) मौखिक इतिहास
- (C) नमुना निवड
- (D) जीवन इतिहास

36. Which of the following is *not* a quantitative technique/method of data collection in social research ?

- (A) Sampling
- (B) Content analysis
- (C) Survey
- (D) Interview through structured scheduled

37. Who defined "sociology as a science which offers interpretative understanding of social action ?

- (A) Auguste Comte
- (B) Max Weber
- (C) E. Durkheim
- (D) R. M. MacIver

36. सामाजिक संशोधनात तथ्य संकलनाची खालीलपैकी कोणते तंत्र/पद्धती ही संख्यात्मक नाही ?

- (A) नमुना निवड
- (B) आशय विश्लेषण
- (C) सर्व्हेक्षण
- (D) संरचनात्मक अनुसूचीद्वारे मुलाखत

37. "समाजशास्त्र हे एक असे विज्ञान आहे की, ज्यात सामाजिक क्रियांच्या निर्वाचनात्मक आकलनाचा प्रयत्न करण्यात येतो." अशी कुणी व्याख्या दिलेली आहे ?

- (A) आगस्त कॉम्टे
- (B) मॅक्स वेबर
- (C) ई. दरखाईम
- (D) आर. एफ. मॅकआयव्हर

38. Who defined, "Marriage is an institution for admitting man and woman to family life" ?
- (A) E. S. Bogardus
(B) Bealc and Hoijer
(C) Edward and Westermarck
(D) Robert Lowie
39. Manifest functions are those which are :
- (A) Intended
(B) Unintended
(C) Unorganized
(D) Organized
40. Which of the following is *not* the function of social system ?
- (A) To maintain continuity
(B) To ensure social stability
(C) To maintain economic self-sufficiency
(D) To promote social integration
38. कौटुंबिक जीवन स्थापन करण्याचा पुरुष आणि स्त्री यांना दिलेला परवाना म्हणजे विवाह ही संस्था आहे ?
- (A) ई. एस. बोगार्डस
(B) बेल्स आणि हॉइजर
(C) एडवर्ड आणि वेस्टरमार्क
(D) रॉबर्ट लुई
39. प्रकट प्रकार्य असे आहे :
- (A) सहेतूक
(B) अहेतूक
(C) असंघटीत
(D) संघटीत
40. खालीलपैकी कोणते सामाजिक व्यवस्थेचे प्रकार्य नाही ?
- (A) सातत्य राखणे
(B) सामाजिक स्थैर्य राखणे
(C) आर्थिक स्वयंपूर्णता राखणे
(D) सामाजिक एकात्मतेचे संवर्धनकरणे

41. The analysis of the simultaneous relationship among several variables comes under :

- (A) Univariate analysis
- (B) Bivariate analysis
- (C) Multivariate analysis
- (D) Statistical analysis

42. A technical term used in connection with the elaboration model refers to :

- (A) Interpretation
- (B) Elucidation
- (C) Generalization
- (D) Codification

41. अनेक चलांमध्ये एकाच वेळी असणाऱ्या संबंधांचे विश्लेषण म्हणजे :

- (A) एकचर विश्लेषण
- (B) द्विचर विश्लेषण
- (C) बहुचर विश्लेषण
- (D) संख्याशास्त्रीय विश्लेषण

42. स्पष्टीकरण प्रारूपाशी संबंधित एक तांत्रिक संज्ञाही आहे.

- (A) अन्वय लावणे
- (B) विशद करणे
- (C) सामान्यीकरण
- (D) संकेतीकरण

43. Identify reference group from the following :

- (A) Membership based group
- (B) A group from which one draws one's norms and value
- (C) Non-membership group
- (D) A group often referred to in conversation

44. The term 'cultural lag' refers to :

- (A) Material culture
- (B) Non-material culture
- (C) Hiatus between material and non-material culture
- (D) Culture at a given point of time

43. संदर्भसमूह खालील वर्णनातून शोधा :

- (A) सदस्यत्वावर आधारित समूह
- (B) असा समूह ज्यातून व्यक्ती स्वतःची प्रमाणके व मूल्ये मिळविते
- (C) असदस्यता समूह
- (D) संभाषणात नेहमी संदर्भ दिला जातो तो समूह

44. "सांस्कृतिक पश्चायना" ची संकल्पना :

- (A) भौतिक संस्कृती
- (B) अभौतिक संस्कृती
- (C) भौतिक व अभौतिक संस्कृतीतील दरी
- (D) विशिष्ट वेळी असणारी संस्कृती

45. Elementary system of marriage is characterized by :

- (A) Endogamous marriage
- (B) Exogamous marriage
- (C) Preferential marriage
- (D) Prohibitory marriage

46. Caste is an :

- (A) Exogamous group
- (B) Utilitarian
- (C) Endogamous group
- (D) Indispensable

47. A social group with some degree of "We-feeling" is called :

- (A) An association
- (B) A community
- (C) A society
- (D) A neighbourhood

45. विवाहाच्या प्राथमिक व्यवस्थेचे लक्षण :

- (A) अंतर्विवाही पद्धत
- (B) बहिर्विवाही पद्धत
- (C) अधिविवाह
- (D) निषेधात्मक विवाह

46. जात हा :

- (A) बहिर्विवाही समूह
- (B) उपयुक्ततावादी
- (C) अंतर्विवाही समूह
- (D) अपरिहार्य

47. आम्ही पणाची भावना ज्या सामाजिक समूहात आहे त्याला.....म्हणतात.

- (A) मंडळ
- (B) समुदाय
- (C) समाज
- (D) शेजारी

48. According to William Sumner an Institution consists of : (A) Purpose and symbols (B) Concept and structure (C) Structure and functions (D) Stability and change	48. विल्यम सम्नर यांच्या मते 'संस्था' या संकल्पनेत खालील घटकांचा अंतर्भाव होतो : (A) उद्दिष्ट व प्रतिके (B) संकल्पना व संरचना (C) संरचना व प्रकार्य (D) स्थैर्य व परिवर्तन
49. Who of the following has formulated Anthropological structuralism ? (A) S.F. Nadel (B) Malinowski (C) Claude Levi-Strauss (D) Durkheim	49. मानवशास्त्रिय संरचनावाद खालीलपैकी कोणी मांडला ? (A) एस. एफ. नाडेल (B) मॅलिनोवस्की (C) क्लाँद लेवी-स्ट्रास (D) दुर्खिम
50. Who considered "Ideology" as a part of superstructure ? (A) Durkheim (B) Coser (C) Karl Marx (D) Collins	50. विचारप्रणाली या घटकाला 'अधिसंरचने' चा भाग कोणी मानले ? (A) दुर्खिम (B) कोझर (C) कार्ल मार्क्स (D) कॉलिनस

AUG - 14211/II

ROUGH WORK

AUG - 14211/II

ROUGH WORK